

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Basisschool van het GO! te Heverlee

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	1164
	Instelling	Basisschool van het Gemeenschapsonderwijs Begga WILLEMS
directeur		
adres		Jules Vandenbemptlaan 14 - 3001 HEVERLEE
telefoon		016-22.26.73
fax		016-20.18.68
e-mail		bsgo.erasmus@telenet.be
website/URL		www.deklarebron.be
	Bestuur van de instelling	113902 - Scholengroep 11 Leuven-Tienen- Landen te LEUVEN
adres		Redingenstraat 88 - 3000 LEUVEN
	Scholengemeenschap	120841 - Leuven te KESSEL-LO
adres		Rerum Novarumlaan 1 - 3010 KESSEL-LO
	CLB	114363 - CLB vh GO Leuven - Tienen - Landen te TIENEN
adres		Oude Vestenstraat 14 - 3300 TIENEN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	14/03/ 2011, 15/03/2011,17/03/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	17/03/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	08/04/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Wilfried Bellemans
	Teamleden	Stefan Pasture
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?	7
4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	7
4.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming	8
4.3 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	9
4.4 Lager onderwijs: leren leren	11
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	12
5.1 Personeelsbeheer	12
5.2 Professionalisering	12
5.3 Materieel beleid	12
5.4 Welzijn	12
5.5 Curriculum	12
5.6 Begeleiding	12
5.7 Evaluatie	13
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	15
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	16
7.1 Wat doet de school goed?	16
7.2 Wat kan de school verbeteren?	17
7.3 Wat moet de school verbeteren?	17
8. ADVIES	18
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	18

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De basisschool 'De Klare Bron' bestaat uit twee vestigingsplaatsen met een eigen karakter die er in gelukken om op basis van de pedagogische principes van de leefschole een gezamenlijke doelgerichtheid te ontwikkelen. De vestigingsplaats 'De Klare Bron', gesitueerd in Heverlee, betreft sinds kort een nagelnieuw gebouw opgetrokken volgens een eigentijdse architecturale benadering. De vestigingsplaats 'De Grasmus', gelegen in een rustig deel van de stad Leuven, op enkele kilometers van 'De Klare Bron', betreft een klassiek schoolgebouw.

Het schoolteam kiest voor een pedagogische benadering die het kind leer-, ervarings- en experimenteerkanen wil bieden in een leer- en ontwikkelingsproces naar zelfstandig, probleemoplossend en kritisch denken. Het kind krijgt mogelijkheden om de hedendaagse maatschappij, de gangbare waarden en regulerende normen met eigen inzichten, begeleid door de leraren, op een positief kritisch ingestelde manier te ontdekken en te evalueren.

De inspectie clusterde het erkenningsonderzoek in de kleuterafdeling rond de leergebieden Nederlands en muzische vorming. In de lagere afdeling evalueerde de inspectie de leergebieden wereldoriëntatie en leren leren. Het onderzoek zowel in de kleuter- als in de lagere afdeling werd met een gunstig advies afgesloten.

Rekening houdend met de verhoogde instroom van taalzwakke en anderstalige kleuters zijn de kleuteronderwijzers zich bewust van het belang van degelijk taalstimulerend onderwijs.

Het taalactiverend onderwijs is daarom in de behandelde thema's nadrukkelijk aanwezig. Mondelinge taalvaardigheid vormt een centraal aandachtspunt. Kleuters krijgen de vereiste kanen om spreekdurf, spreekvaardigheid maar eveneens luisterbereidheid en actief luisteren te oefenen. Voor minder talige kleuters voorzien de leraren extra leer- en ervaringskanen in aangepaste kleine groepjes en / of door extra individuele instructie.

Alle thema's bevatten een inhoudelijk aanbod waarvan aspecten van het leergebied muzische vorming een geïntegreerd deel uitmaken. De leraren stimuleren de kinderen om te experimenteren met diverse vormen van creatieve expressie. Kinderen kunnen zo ontdekken welke creatieve uitingen aansluiten bij hun persoonlijke interesses. Het leer- en ervaringsproces neemt een centrale plaats in. Elk thema sluit af met een toonmoment wat telkens op het vlak van muzische expressie een hoogtepunt betekent. Meestal nodigen de leerkrachten de ouders hiervoor uit.

Het aanbod voor het leergebied wereldoriëntatie in de lagere afdeling is gestructureerd op basis van thema's en projecten. Bij het bepalen van de uit te diepen onderwerpen en bij het vastleggen van de inhoud en spelen de leerlingen een beslissende rol. Over de totstandkoming van een thema en / of project legde het team op schoolniveau begin van het schooljaar 2010 – 2011 de nodige afspraken vast om de gezamenlijke doelgerichtheid te verzekeren. De leraren maken gebruik van activerende werkvormen en taakgerichte opdrachten die de leerlingen aansporen om het leerproces, voor een belangrijk deel, zelfsturend in handen te nemen. Er is een evenwicht tussen 'weten', gesteund op leven, beleven en ervaren en 'kennen' door middel van leren, instructie, onderwijs, opleiding en scholing.

De aanpak van het schoolteam van de leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren gebeurt in overeenstemming met de principes eigen aan de pedagogische benadering door leefschole. Zelfstandig werk, verantwoordelijkheid opnemen voor het eigen leerproces, probleemoplossend denken betekenen geen inhoudsloze begrippen maar krijgen doorheen de basisschool een gradueel opgebouwde, concrete invulling in de verschillende leergroepen.

In de lagere afdeling leggen de leraren in het algemeen een belangrijk accent op het leren studeren en in de bovenbouw neemt de voorbereiding op het secundair onderwijs een voorname plaats in.

Het kwaliteitsonderzoek spitste zich toe op twee procesindicatoren: leerbegeleiding en rapportering.

De leerbegeleiding draagt een geïntegreerd karakter gebaseerd op twee elementen, het GOK²- en het zorgbeleid. De aansturing en de concretisering van de leerbegeleiding is de verantwoordelijkheid van de schoolleiding bijgestaan door een zorgteam. Het zorgteam voert in gezamenlijk overleg en op een gedeelde wijze de coördinerende taken van de zorgcoördinator uit. De zorgleerkrachten volgen de leer- en ontwikkelingsvorderingen van de kinderen op door afname van genormeerde toetsen en op grond van een leerlingvolgssysteem. Indien vereist, voorziet het zorgteam in overleg met de groepsleerkrachten en de schoolleiding specifieke maatregelen om leermoeilijkheden te remediëren.

Hoewel het zorgteam daar waar nodig ondersteunend, adviserend en helpend op de klasvloer optreedt, blijft de groepsleerkracht de eerstelijnszorgverstrekker. Dit betekent onder meer dat de leraren de kinderen dagelijks observeren en zo nodig aantekeningen maken om de vergaderingen van het multidisciplinair overleg te stofferen.

Vier keer per schooljaar rapporteren de groepsleerkrachten in de lagere afdeling op een formele manier over de leer- en ontwikkelingvorderingen en de leef- en werkhouding van de kinderen. De rapportering over de leergebieden gebeurt door het toekennen van een appreciatie. Het schoolteam bepaalde nog geen eensluitend standpunt over de evaluatie en de rapportering inzake het leergebied wereldoriëntatie. Het formele rapport bevat hierover slechts summier of helemaal geen informatie buiten de zelfevaluatie die de kinderen terzake optekenen en wat op een afzonderlijk documentje in het rapport wordt geschoven.

In de kleuterafdeling draagt de rapportering veeleer een occasioneel en informeel karakter waarbij persoonlijke contacten met de ouders een belangrijke rol spelen. Zowel in de kleuter- als in de lagere afdeling hechten de leerkrachten veel belang aan persoonlijk overleg met de ouders.

Het algemeen beleid draagt de kenmerken van een respectvol gedeeld leiderschap waarbij de mening van het schoolteam een waardevolle bijdrage betekent tot de uitbouw van een succesvol en eigentijds pedagogisch project.

De inspectie wenst het schoolteam proficiat met de reeds bereikte resultaten en is ervan overtuigd dat bij onveranderd beleid deze school een vertrouwenwekkende toekomst tegemoet gaat.

² GOK: Gelijk Onderwijskansenbeleid

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

Nederlands

muzische vorming

Lager onderwijs

wereldoriëntatie

leren leren

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Rapporteringspraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- twee vestigingsplaatsen.
- belangrijke infrastructurele problemen.
- betekenisvolle aanwezigheid van leerlingen met specifieke noden.
- groeiende taalheterogeniteit.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Vaststellingen

- De kleuteronderwijzers besteden op een geïntegreerde wijze in aangeboden thema's en projecten de vereiste aandacht aan de verschillende domeinen van het leergebied Nederlands. De leerkrachten streven in alle leergroepen de ontwikkelingsdoelen op een voldoende wijze na.
- In de elektronische agenda voorzien de kleuterleidsters een koppeling van de ontwikkelingsdoelen en de leerplandoelen aan de leer- en ervaringsactiviteiten. Het systeem biedt mogelijkheden om na te gaan in hoeverre bepaalde doelstellingen al dan niet aan bod kwamen. Meerdere kleuteronderwijzers ondervinden echter nog

moeilijkheden om de elektronische agenda op een adequate en optimale manier bij de planning te gebruiken. Op schoolniveau zijn er nog geen eensluitende afspraken gemaakt om de leerkrachten van de aanleunende kleutergroep te informeren over leerplandoelen die reeds in een vorige schooljaar werden behandeld.

- De meeste kleuteronderwijzers maken ter ondersteuning en ter verrijking van het taalaanbod gebruik van divers bronnenmateriaal en van een onderwijsleerpakket in functie van de verwerving van woordenschat.
- Een bepaalde leerkracht volgt een opleiding in verband met onthaalbeleid voor anderstalige nieuwkomers, een andere leraar participeert aan meerdere studiedagen met betrekking tot taalontwikkeling en taalstimulering in het kleuteronderwijs ingericht door de pedagogische begeleidingsdienst van het GO!.
- Mondelinge taalvaardigheden, luisteren en spreken vormen tijdens kringgesprekken bijzondere aandachtspunten. De kleuterleidsters betrekken hierbij zoveel mogelijk kleuters en zetten de kinderen aan om hun verhaal te brengen en om aan de gesprekken actief deel te nemen. Bij de ontwikkeling van thema's en projecten voorzien de kleuteronderwijzers telkens een basiswoordenschat.
- De kleuterleidsters stimuleren de taalontwikkeling niet enkel tijdens de speel- en ervaringsmomenten op de werkvloer. In bepaalde kleutergroepen gaat er wekelijks een klaspop mee naar huis. De ouders noteren haar avonturen in een begeleidend schriftje zodat alle kleuters hiervan mee kunnen genieten tijdens het kringgesprek na het weekend.
- In de meeste kleutergroepen voorzien de kleuterleidsters heterogene groepen zodat de meer taalvaardige kinderen de taalzwakke kleuters onbewust helpen bij het leren van de schooltaal. Tijdens de speel- en ervaringsmomenten is het hierdoor ook mogelijk om de woordenschat van de taalzwakke kinderen uit te breiden.
- De meeste leerkrachten voorzien een gedifferentieerd aanbod dat rekening houdt met weinig taalvaardige kleuters maar ook oog heeft voor de kinderen met meer competenties.
- De kleuteronderwijzers helpen en ondersteunen op individuele basis anderstalige en taalzwakke kinderen om een basiswoordenschat te verwerven. Voor bepaalde kinderen komt de zorgjuf in de groep om extra taalspelletjes te organiseren.
- De kleuterleidsters zijn van oordeel dat ze elk een bijdrage dienen te leveren opdat de kinderen een stevige basis Nederlands zouden verwerven om de overstap naar het eerste leerjaar met succes te kunnen maken. Hierbij vormen spreekdurf en het zich functioneel kunnen uitdrukken centrale aandachtspunten.
- De leerkrachten stimuleren de ontluikende geletterdheid door foto's, afbeeldingen en / of pictogrammen in de hoeken op te hangen die aangeven welke activiteiten er mogen plaatsvinden. De leidsters volgen taalevolutie op door observaties en met genormeerde toetsen vanaf de tweede kleutergroep. Een systematische en planmatige remediëring van taalzwakke kleuters waarvoor op schoolniveau de vereiste afspraken bestaan, is nog in ontwikkeling.

4.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet

Vaststellingen

- Tijdens de schoolfase had de school niet echt een uitgesproken muzische uitstraling. Na observaties en na gesprekken met de kleuteronderwijzers bleek dat de verschillende domeinen van het leergebied muzische vorming in de meeste thema's en projecten op een evenwichtige, harmonische en geïntegreerde manier aan bod komen. De inspectie is er daarom van overtuigd dat de kleuterleidsters de ontwikkelingsdoelen op een voldoende wijze nastreven.

- De activiteiten ontplooid in het kader van het aanbod in thema's en projecten zijn gekoppeld aan de ontwikkelingsdoelen en de leerplandoelen. Aangezien een aantal kleuterleidsters nog niet volledig vertrouwd is met alle mogelijkheden die de elektronische agenda biedt, is een longitudinale controle op het nastreven en de bewaking van de ontwikkelingsdoelen doorheen de kleuterafdeling nog niet helemaal operationeel.
- De muzische componenten muziek, drama, bewegen, aanwezig in de kleuterafdeling, komen goed tot uiting tijdens de gezamenlijke momenten in de kring. Het gaat niet over separate initiatieven maar over activiteiten die een intentionele horizontale samenhang met andere leergebieden onder meer Nederlands, wiskunde en wereldoriëntatie vertonen. Een aantal kleuteronderwijzers gebruikt als inspiratiebron en ter ondersteuning van initiatief opgebouwd in de groep, gedeeltelijk een onderwijsleerpakket.
- De kleuteronderwijzers geven de kinderen ruimschoots de gelegenheid om vertrekkend uit hun leefwereld een eigen creatieve toets aan te brengen en volgens persoonlijke expressieve inzichten te werken binnen het domein beeld. Het pedagogisch concept van deze school komt uitdrukkelijk naar voor binnen het leergebied muzische vorming. De kleuterleidsters stimuleren de kinderen tot zelfsturend leren, tot explorerend ontdekken en tot experimenteren met materialen en technieken. Daar waar vereist helpt de groepsleerkracht op een individuele manier kleuters bij ondermeer het herkennen van de basiskleuren.
- Het expressief en creatief bezig zijn van de kinderen vindt een hoogtepunt bij de afsluiting van een thema of project. De groepsleerkrachten nodigen de ouders uit op een toonmoment waarop de kleuters laten zien wat ze aan kennis en aan vaardigheden hebben verworven. Toonmomenten krijgen een sterk muzische inkleuring waarbij de groepsleerkrachten zoveel mogelijk domeinen in de focus plaatsen.
- In bepaalde kleutergroepen hebben de leraren af te rekenen met beperkte opbergmogelijkheden. Hierdoor geven sommige klasjes een overladen en minder gestructureerde indruk wat de pedagogisch-didactische mogelijkheden kan hypothekeren. De kleuterleidsters beschikken over voldoende materialen om een rijke en uitdagende leeromgeving te creëren. De schoolleiding verwacht dat de leerkrachten hiervan op een creatieve manier gebruik maken. Dit veronderstelt dat de leidsters materialen tussen de verschillende kleutergroepen uitwisselen.
- De samenwerking tussen de kleuter- en de lagere afdeling verloopt voortreffelijk. Een leerkracht van de lagere afdeling neemt om de twee weken deel aan een langlopende opleiding inzake muzische vorming, een andere leraar volgt een tweewekelijkse cursus in verband met de wisselwerking tussen muzische vorming en kunstinitiatie tot mei 2011. In overleg en in samenwerking met de nascholingscoördinator brengen de betrokken leerkrachten de verworven nieuwe inzichten over in het kleuterteam.

4.3 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Vaststellingen

- Het schoolteam kan slechts in beperkte mate met verifieerbare en valabele outputgegevens aantonen dat de leerplandoelen en de eindtermen voor het leergebied wereldoriëntatie door de meeste leerlingen bereikt worden. Het pedagogisch team neemt nog geen deel aan genormeerde proeven aan het einde van de basisschool zodat de school de leeropbrengsten niet kan toetsen aan vergelijkbare Vlaamse referentiegroepen.
- De controle en de opvolging van de aangeboden leerplandoelen gebeurt op basis van de registratie in een elektronische agenda. Door technische onvolkomenheden van het systeem kan de school nog niet op een eenvoudige wijze nagaan of het aanbod

dekkend is voor het leergebied en / of alle domeinen op een harmonische en evenwichtige manier aandacht krijgen.

- De groepsleerkrachten verwerken het aanbod wereldoriëntatie in overeenstemming met de principes en de doelstellingen van het leerplan van het GO! De leraren bieden de inhoud in de vorm van thema's, projecten en gedifferentieerd contractwerk aan. Tijdens een studiedag in oktober 2010 kwamen in functie van de structurering van het projectonderwijs de nodige afspraken op schoolniveau tot stand. In een aantal gevallen toonden bepaalde leerkrachten uitgewerkte projecten die zeker het label 'voorbeeld van goede praktijk' verdienen.
- Naast een aantal vaste thema's werken de groepsleerkrachten een aantal projecten uit waarbij de leerlingen een wezenlijke inbreng realiseren. Na een terreinverkenning sprokkelmoment mogen de kinderen stemmen over het project dat een concrete behandeling krijgt. In een volgende fase bepalen de kinderen in overleg met de groepsleerkracht de onderzoeksvragen. Deze werkwijze resulteert in een erg grote betrokkenheid van de leerlingen. De leerlingen gaan zelf op zoek, bepalen zelf voor een belangrijk deel wat ze willen leren, nemen het eigen leerproces grotendeels in handen en evalueren zelfkritisch het studieresultaat en de eigen inzet. Onderzoek buiten de klasmuren en thuis vormen quasi vaste componenten van deze pedagogische benadering.
- Door middel van een variatie van werk- en organisatievormen beschikbare leerlingen over kansen om probleemgericht, zelfontdekkend en in samenwerking met elkaar, kennis, vaardigheden en leerattitudes te verwerven. Constructief communiceren, het experimenteren en het transfergericht raadplegen van divers bronnenmateriaal waaronder ICT technologie nemen hierbij een centrale plaats in. De leraren verliezen hierbij horizontale samenhang met andere leergebieden, Nederlands, wiskunde en muzische vorming niet uit het oog.
- In alle leergroepen is het scheppen van een krachtige leeromgeving bij de benadering van het wereldoriënterend onderwijs een voorbeeld van goede praktijk. De opbouw en het dynamisch gebruik van tijds- en ruimtekaders conform de voorschriften van het leerplan vormen evenwel nog een op schoolniveau te bekijken werkpunten.
- Hoewel het pedagogisch team verkeersopvoeding domeinspecifiek onderwijst, integreren de leraren het veilig gebruik van de openbare ruimte als voetganger en als fietser doelbewust bij leeruitstappen.
- De leraren activeren het milieubewustzijn door enerzijds in te stappen in het project 'Milieuzorg op School' en door anderzijds de kinderen aan te sporen een schooltuintje aan te leggen en te onderhouden.
- In alle leergroepen is er aandacht voor actualiteit die aansluit bij de leefwereld van de kinderen. De specifieke vormgeving en invulling van dit item is leerkrachtafhankelijk en meestal in overeenstemming met de leeftijd van de leerlingen.
- Uit de analyse van de evaluaties van het leergebied wereldoriëntatie blijkt dat de toetsen, ondanks dat het team een bijzondere aandacht heeft voor attitudes, werkhouding, inzet en vaardigheden, vooral gericht zijn op het beoordelen van domeinspecifieke en reproduceerbare kennis. Naast deze controle op de verworven kennis kunnen de leerlingen een eigen zelfevaluerende mening ventileren over de inhoud en hun inzet tijdens de behandelde projecten. Werkstukjes die individueel en / of in groep tot stand kwamen vormen ook het onderwerp van een appreciatie door de groepsleerkracht.
- Het nieuwe leerplan voor het leergebied wereldoriëntatie vormt het onderwerp van vier studiedagen in de loop van het schooljaar 2010-2011 opgezet door de netgebonden pedagogische begeleidingsdienst.

4.4 Lager onderwijs: leren leren

Voldoet

Vaststellingen

- Het pedagogisch project van de school is erop gericht om kleuters en leerlingen van de lagere afdeling te leren om het eigen leerproces zoveel mogelijk door zelfsturing en zelfstandig werk vorm te geven. De leerkrachten zien zich in de eerste plaats als begeleider van dit leerproces. Hierdoor krijgen de leergebiedoverstijgende eindtermen in het algemeen en leren leren en leren studeren meer specifiek een bijzondere betekenis. In alle leergroepen besteden de leerkrachten in overeenstemming met de pedagogische principes van de school daarom meer dan gewone aandacht aan leren leren.
- In de kleuterafdeling houden alle kleuteronderwijzers naast de elektronische agenda een observatieschriftje bij waarin zij een aantal kindkenmerken optekenen en evalueren. De dagelijkse notities handelen onder meer over taalvaardigheid, zelfredzaamheid, zelfregeling, weerbaarheid, relatie met de andere kleuters, creativiteit, werkhouding, puzzelvaardigheid, attitudes, motoriek en specifieke kenmerken eigen aan een bepaald kind. Hiermee monitoren de leidsters de persoonlijke ontwikkeling van kinderen en in het raam van leren leren een aantal transfergerichte vaardigheden.
- Thema's en projecten en het gebruik van de leer- en ervaringshoeken zijn afgestemd op kleuters die hun leerproces in belangrijke mate zelf kunnen sturen. Kortom het leerproces staat in relatie tot de groei naar zelfstandigheid. De kleuters zijn in de mogelijkheid door aangepaste takenborden, aanduidingen in de hoeken en contractwerk voor de oudere kinderen om op individuele wijze opdrachten uit te voeren. In alle leergroepen zijn er eenvoudige wandplaten met afspraken die kleuters helpen om op een constructieve manier met de andere kinderen om te gaan en zo sociale vaardigheden te oefenen.
- Daar waar in de kleuterafdeling een zekere accentuering op leren leren ligt, zijn de leerkrachten in de lagere afdeling, vooral in de bovenbouw, eerder gefocust op leren studeren. Met voorbeelden werd aangetoond dat een stelselmatige graduele opbouw vertrekkende van het geleid analyseren van teksten om te komen tot zelfstandig initiatief van de leerlingen tot de geplogenheden behoort. De leerlingen leren met het oog op zelfstandig studeren de hoofdzaken uit teksten distilleren. De leerkrachten leggen ook in de meeste leergroepen de verantwoordelijkheid voor het leren sterk bij de leerlingen. Het zelfstandig gebruik van verbeter sleutels zijn instrumenten om de kinderen hierbij te helpen. Ook het individueel voorbereiden en trimestrieel plannen van kringgesprekken over actuele onderwerpen, spreekbeurten, boekbesprekingen, dramatiseren en het organiseren van leeruitstappen wakkeren het verantwoordelijkheidsgevoel aan en stimuleren het verwerven van zelfstandigheid. Om de structurering van spreekbeurten in goede banen te leiden hanteren de leerlingen stappenplannen.
- In andere leergroepen is het contractwerk een instrument om leren studeren aan te moedigen en onder de loep te nemen. De leerlingen ontvangen een weekplanning gekoppeld aan een contract. Op basis van een eigen planning en zelfstandig werk voeren de leerlingen de gedifferentieerde opdrachten tegen het einde van de week uit.
- In alle leergroepen zowel in de onder- als in de bovenbouw maken de groepsleerkrachten gebruik van heuristieken en algoritmes om het leerproces van de kinderen te begeleiden en om het probleemoplossend denken te stimuleren. In bepaalde leergroepen zijn de wandplaten voorzien van erg kleine lettertypes waardoor de leesbaarheid en de bruikbaarheid een problematisch karakter krijgen. Voor een reeks onderdelen van de leergebieden wiskunde en Nederlands bepalen de leerlingen, in bepaalde leergroepen, in overleg met de leraar, zelf de stapjes die nodig zijn op tot oplossingen te komen. Van de gevonden algoritmen maakt de leerkracht een werkfiche.

- De evaluatie van leren leren is niet structureel voorzien. De beoordeling van het proces leren leren gebeurt individueel door de groepsleerkracht maar in bepaalde leergroepen eveneens door de medeleerlingen. Zij mogen opbouwende kritiek geven over de wijze waarop een opdracht werd afgewerkt.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Het zorgteam kiest voor een geïntegreerd ondersteuningsaanbod: een leerbegeleiding samengesteld uit lestijden toegekend voor de ontwikkeling van een zorg- en een gelijk onderwijskansenbeleid. Hierdoor bouwde de school een holistische benadering uit waardoor het zorgteam aan een maximaal aantal kinderen met uiteenlopende moeilijkheden de vereiste hulp kan bieden. De operationele structuur is, gedeeltelijk intuïtief, gebaseerd op de hedendaagse principes van talenbeleid en wordt gedragen door intensieve communicatie tussen het zorgteam en de schoolleiding. De modus operandi van de organisatie van de begeleiding ligt vast in een gedetailleerd zorgbeleidsplan aangevuld tot het schooljaar 2010-2011.
- Het GOK-actieplan³ rust op vier pijlers: taalvaardigheid, preventie en remediëring, leerlingen en ouderparticipatie en socio-emotionele ontwikkeling. Deze keuze legt de krachtlijnen van de leerbegeleiding vast. In een regio die in toenemende mate af te rekenen heeft met taalzwakke en anderstalige kinderen neemt de beheersing van de schooltaal een centrale plaats in. Het schoolteam treft daarom in de eerste plaats preventieve maatregelen om taalachterstanden in de groep van kleuters en leerlingen te voorkomen. Het zorgteam is van oordeel dat preventie prevaleert op remediëring.

³ GOK gelijke onderwijskansen

- Het kernteam opteert voor het opnemen van een gedeelde verantwoordelijkheid met betrekking tot de zorgcoördinatie. Het zorgteam werkt voornamelijk op kind- en op klasniveau omdat zorgleerkrachten de continuïteit van de hulpverlening aan kinderen met specifieke noden willen verzekeren. De taken die een zorgcoördinator op schoolniveau realiseert, behoren tot het pakket verdeelde opdrachten. Om tot sluitende afspraken te komen is er naast de 14 daagse geformaliseerde vergaderingen constant informeel overleg.
- Het zorgteam verzamelt op klasniveau, in samenwerking met de groepsleerkrachten, door middel van observaties en toetsen informatie over de beginsituatie, de leer- en ontwikkelingsvorderingen van kleuters en leerlingen in de lager afdeling. De afspraken en de procedures inzake de analyse en de interpretatie van de data liggen eerder informeel dan wel formeel vast. De beschikbare kennis situeert zich in de eerste plaats op kind- en op klasniveau. Het zorgteam heeft nog geen volledig overzicht over leer- en ontwikkelingsmoeilijkheden die zich meer algemeen op schoolniveau manifesteren.
- Het zorgteam is van mening dat de groepsleerkrachten als eerstelijnszorgverstreker een belangrijke taak hebben bij het opvolgen van de voortgang van de kinderen. In de kleuterafdeling zijn de dagelijkse en de meer gerichte observaties opgetekend in een zorgschrift naast een aantal genormeerde toetsen. In de lagere afdeling beschikken de groepsleerkrachten naast methodegebonden en genormeerde toetsen over een leerlingvolgsysteem. Alle leerlingsspecifieke gegevens liggen vast in een leerlingendossier. De groepsleerkrachten bewaren ook een klasdossier met een overzicht op klasniveau over de resultaten van de eindtoetsen, leren leren, sociale vaardigheden, werkhouding en de adviezen voor het volgende schooljaar.
- Driemaal per schooljaar organiseert het schoolteam een algemene leerlingbespreking tijdens multidisciplinair overleg, MDO. De voor extra zorg aangemelde leerlingen worden tijdens zorgoverleg regelmatig besproken met de groepsleerkracht en eventueel met een externe deskundige. Indien vereist stelt het zorgteam in overleg met de groepsleerkracht een remediërend stappenplan of een handelingsplan op. Een afbakening van de deeltaken tussen de groepsleerkrachten en het zorgteam is weinig transparant. Het centrum voor leerlingenbegeleiding, CLB, snelt ter hulp wanneer de moeilijkheden de draagkracht van het schoolteam overstijgen. Het bepalen van de aard van curriculumdifferentiatie is hiervoor exemplarisch. Indien noodzakelijk kan het MDO leiden tot de inschakeling van gespecialiseerde hulpverlening zoals onder meer het centrum voor ontwikkelingsstoornissen. Het schoolteam betreft de ouders bij de leerbegeleiding van de kinderen.
- Het elektronisch registratiesysteem werkt nog niet optimaal zodat de kindinformatie nog over verschillende bronnen op klas- en schoolniveau verdeeld zit.
- Bepaalde leerkrachten en het zorgteam volgen opleidingen om zich te bekwamen in de behandeling van leerstoornissen.

5.7 Evaluatie

5.7.1 *Rapporteringspraktijk*

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De leerkrachten informeren de ouders bij de start van het schooljaar tijdens een infosessie over de pedagogische schoolprincipes en meer bepaald over de specifieke klaswerking. Open klasdagen, toonmomenten na het afwerken van een project, de verduidelijking van de pedagogische aanpak en toelichting bij de gehanteerde werkvormen voor de ouders in het algemeen en voor anderstalige ouders in het

bijzonder zijn voorbeelden van goede praktijk om de ouders maximaal bij het schoolgebeuren te betrekken.

- In de kleuterafdeling vervult het heen- en weermapje een brugfunctie tussen school en ouders. Het schriftje brengt wekelijks een kort verslag van de belangrijkste activiteiten en gebeurtenissen in het klasleven. De ouders beschikken hierdoor over een duidelijk beeld van het aanbod en de werking in de kleutergroep.
- De kleuterwerkjes en de contractjes die op geregelde tijdstippen mee naar huis gaan, hangen een beeld op van de leer- en ontwikkelingsvorderingen van de kinderen. Tijdens de oudercontacten verfijnen de kleuteronderwijzers dit beeld met gegevens over de progressie van de kleuters binnen de verschillende ontwikkelingsdomeinen. De leerkrachten gebruiken hiervoor hun notities opgetekend tijdens de dagelijkse observaties.
- In de lagere afdeling kunnen de ouders zich een beeld vormen over het leeraanbod en de leervorderingen van hun kinderen via huiswerk, invulcahiers, schriften, behandelde projecten en thema's en toetsen. Vier keer per schooljaar stellen de groepsleerkrachten een schriftelijk rapport samen dat een overzicht biedt van de leer- en ontwikkelingsvorderingen en de leef- en leerhouding van de kinderen. Deze vorm van rapporteren is complementair ten opzichte van de meer informele en occasionele communicatie over de voortgang van de kinderen die geregeld plaatsvindt.
- De manier waarop de leerkrachten rapporteren hangt nauw samen met de evaluatiepraktijk. Het schoolteam ontwikkelde nog geen visie op schoolniveau over de manier waarop de leraren onder meer vaardigheden, attitudes en de leergebiedoverstijgende eindtermen kunnen evalueren. Ook voor de minder meetbare aspecten van de cognitieve vorming zoals de leergebiedoverschrijdende eindtermen liggen welomlijnde principes inzake evaluatie en rapportering nog niet vast. Hierdoor gaat er bij actueel gangbare evaluatie en rapportering in de eerste plaats aandacht naar concreet toetsbare en kwantificeerbare leeruitkomsten.
- Een aantal teamleden stellen nood te hebben aan een gezamenlijk gedragen visie over de wijze van evalueren en rapporteren inzake de verschillende leergebieden en leerdomeinen. Een typerend voorbeeld is het leergebied wereldoriëntatie waarvoor de ideeën inzake evaluatie en rapportering zeker op korte termijn een concertatie vereisen. Bepaalde leraren volgen een opleiding in verband met projectonderwijs en hopen tijdens deze cursus beter zicht te krijgen op hedendaagse evaluatie en rapporteringvormen.
- De leerlingen krijgen in de meeste leergroepen kansen om thema's, projecten, hun eigen inzet, hun taakgerichtheid en interesse zelfevaluerend te beoordelen. Doorheen de lagere afdeling is er met betrekking tot deze oefening een graduele opbouw van een visueel voorgesteld invulraster naar een uitgeschreven commentaar voorzien. Deze evaluatie maakt deel uit van het rapport dat aan de ouders wordt voorgelegd.
- Om onder meer de competitiedrang tussen de leerlingen te beperken geven de leerkrachten een schriftelijke appreciatie zonder op de prestaties, de leerhouding en de inspanningen van de kinderen een cijfermatige beoordeling te kleven. Een besluit per leergebied nuanceert en verduidelijkt het bekomen resultaat.
- Slechts in een beperkt aantal gevallen maakt het team reeds gebruik van de mogelijkheden van een gedifferentieerde evaluatie en rapportering. Sommige leerkrachten betreuren het dat een geïndividualiseerde evaluatie en rapportering nog niet ingeburgerd is. In de actueel gebruikte rapporten is er weinig ruimte om een waardering op te tekenen voor de leerlingen die een specifiek, eigen leerparcours volgen.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De leerkrachten ervaren de sfeer in de school erg professioneel, collegiaal, warm, hulpvaardig en respectvol. Collega's werden vrienden die bereid zijn om elkaar op pedagogisch-didactisch maar ook op intermenselijk vlak bij te staan en te ondersteunen. Alle leraren verklaren zich op een enthousiaste wijze bereid om het uitgetekende schoolbeleid te ondersteunen en concreet mee vorm te geven. De contacten tussen de leraren van de twee vestigingsplaatsen verlopen op een gelijkgestemde en hartelijke manier.
- Na een inlooperperiode waarbij de schoolleiding de nodige diplomatie aan de dag legde om een aantal divergerende standpunten en meningen samen te brengen, kwam na een open gesprek een genegotieerd schoolbeleid tot stand waarin alle teamleden zich konden vinden. Deze inspirerende visie werd de basis van een pedagogische en organisatorische succesformule. Het pedagogisch team ervaart de schoolleiding als een respectvolle deskundige gekenmerkt door een grote inzet en een sterke dosis luisterbereidheid.
- De belangrijkste aspecten van het algemeen-, het zorg- en pedagogisch-didactisch beleid vormen onderwerpen van een verdere visieontwikkeling die in specifieke nota's en plannen opgetekend worden en geregeld op schoolniveau een evaluatie en een update krijgen.
- De besluitvorming verloopt volgens participatieve principes en op basis van een transformatief leiderschap waardoor het pedagogisch team een grote betrokkenheid met het algemene schoolbeleid ervaart en via collectieve processen een gedeelde visie ontwikkelt.
- Het algemeen beleid in de school kiest voor een grote betrokkenheid bij het welzijn van de kinderen en stelt hiervoor hoge kwaliteitsnormen die steunen op overkoepelende gemeenschappelijke doelen.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De kleuterleidsters leveren een te waarden inspanning om de taalvaardigheid van de kinderen te optimaliseren, te verrijken en om de leerplandoelen op een succesvolle manier na te streven.
- Het taalvaardigheidsonderwijs en de muzische vorming maken intentioneel een geïntegreerd deel uit van de aangeboden thema's en projecten.
- De kleuterleidsters besteden de vereiste aandacht aan de beheersing van de schooltaal en de functionele spreektaal door taalzwakke en / of anderstalige kleuters.
- Het schoolteam hanteert op basis van een grote gezamenlijke doelgerichtheid een rijk gestoffeerd wereldoriënterend onderwijs dat aansluit bij de principes van het leerplan en in overeenstemming is met de eindtermen.
- Het schoolteam bewaakt het evenwicht tussen kennisproductie en reproduceerbare kennis waarbij zelfontdekkend, zelfsturend leren en het experimenteel verzamelen van informatie een centrale plaats innemen.
- Zowel in de lagere als in de kleuterafdeling besteden de leerkrachten de vereiste aandacht aan hedendaagse leer- en ontwikkelingsstrategieën.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Het schoolteam hecht een bijzondere waarde aan actieve en interactieve leerprocessen. Deze pedagogische benadering leidt tot een grote betrokkenheid van de kinderen.
- De kleuteronderwijzers en de leraren in de lagere afdeling streven een evenwicht na in hun opdracht als overdrager van kennis en begeleider van de leerprocessen.
- Geïndividualiseerd, groepsgebonden gedifferentieerd onderwijs en klasdoorbrekende projectontwikkeling vormen in de leergroepen de gangbare pedagogisch-didactische aanpak.
- Het schoolteam zet sterk in op zelfstandig en zelfontdekkend leren gestuurd door coöperatieve werkvormen waarbij de leraren de leerverantwoordelijkheid van de kinderen in focus stellen.
- De ouders bekleden inzake participatie bij het leergebeuren een prominente plaats. Voor de opvolging en de thuisbegeleiding van het leerproces rekenen de leerkrachten ook op de actieve inzet van de ouders.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het algemeen beleid is gebouwd op participatief overleg en op een consensusgerichte besluitvorming. Een gedreven en meer dan enthousiast schoolteam schraagt het beleidsvoerend vermogen van de schoolleiding.
- De schoolleiding kiest voor een beleid dat respect toont voor de visie en de mening van alle schoolactoren wat resulteert in een geleidelijke bijsturing van de leerprocessen en een weloverwogen schoolmanagement.
- Kenmerkend voor het operationele schoolbeleid zijn algemeen aanvaarde schoolafspraken en een transparante structurering van de leerprocessen op de werkvloer.
- De schoolcultuur steunt op een open relatie tussen leerkrachten, kinderen en ouders en het spontaan toepassen van gedragsregels waardoor voor alle participanten een hoge mate van welbevinden ontstaat.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De kleuteronderwijzers kunnen op een meer effectieve manier de elektronische agenda aanwenden om op een valabele en beter verifieerbare wijze het nastreven van de leerplandoelen te bewaken.
- De leerkrachten van de lagere afdeling kunnen op een meer effectieve manier de elektronische agenda aanwenden om op een valabele en beter verifieerbare wijze de bewaking van de leerplandoelen na te streven.
- Het schoolteam kan aan het einde van de basisschool genormeerde toetsen afnemen om op een objectieve wijze na te gaan in hoeverre de eindtermen en de leerplandoelen voor het leergebied wereldoriëntatie werden bereikt.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Het schoolteam kan onderzoeken op welke wijze er een meer representatieve rapportering over de leerprestaties van de leerlingen voor het leergebied wereldoriëntatie realiseerbaar is.
- Door middel van de stroomlijning van de informatiebronnen over de leer- en ontwikkelingsvorderingen van de kinderen is het mogelijk de groepsleerkrachten meer nabij te betrekken bij de handelingsplanning en de remediëringsprocessen.
- Het schoolteam kan het leerdecorum en het gebruik van de klaswanden optimaliseren.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De schoolleiding kan het noodzakelijk onderhoud en de renovering van het patrimonium verder behartigen.
- Een geformaliseerd overleg tussen scholen die een vergelijkbaar pedagogisch project aanbieden, kan de professionele kennis van de betrokken schoolteams optimaliseren en verrijken wat de aangeboden onderwijskwaliteit versterkt.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

- nihil

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor de volledige instelling.

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Wilfried Bellemans

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Begga Willems